

Aralin 5: Halaman at Hayop, May Karapatan

Pakinggan Natin

Hayop at halaman
may karapatan din
Tulad din ng tao
sila'y may
buhay rin.

Kaya't nararapat
sila'y alagaan,
Upang magpatuloy
ang daloy
ng buhay.

Alamin Natin

Ano ang epekto ng mga gawaing ito sa ating kapaligiran?

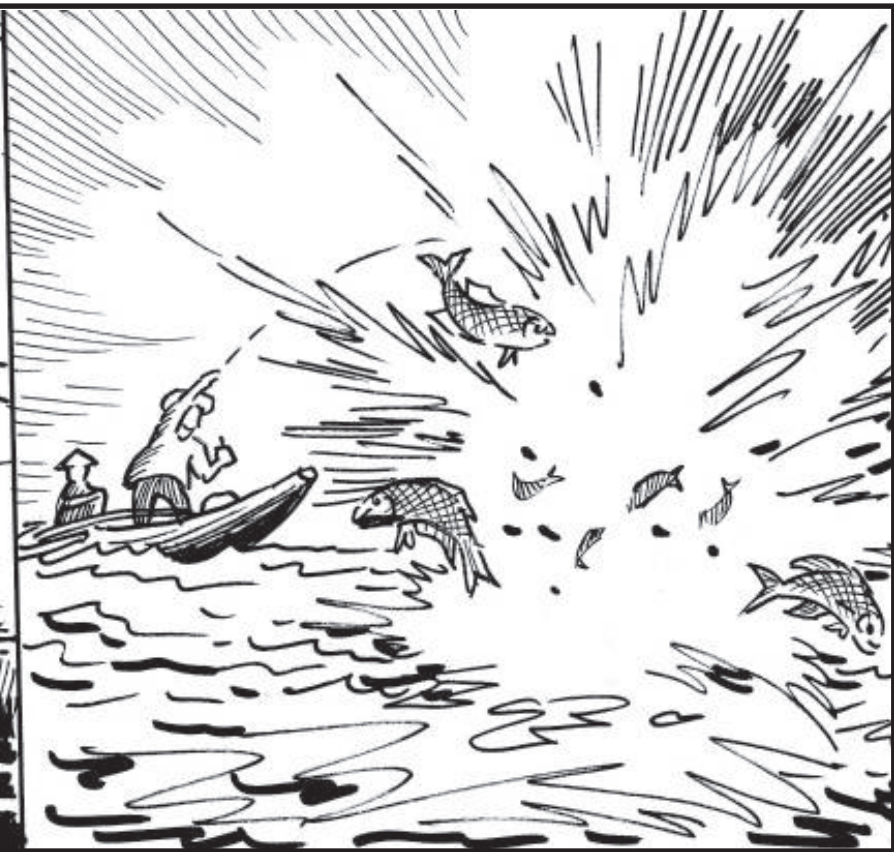

Pag-usapan Natin

Suriin ang mga larawan. Alin ang mas mainam na paraan ng pangangisda?

Paggamit ng lambat

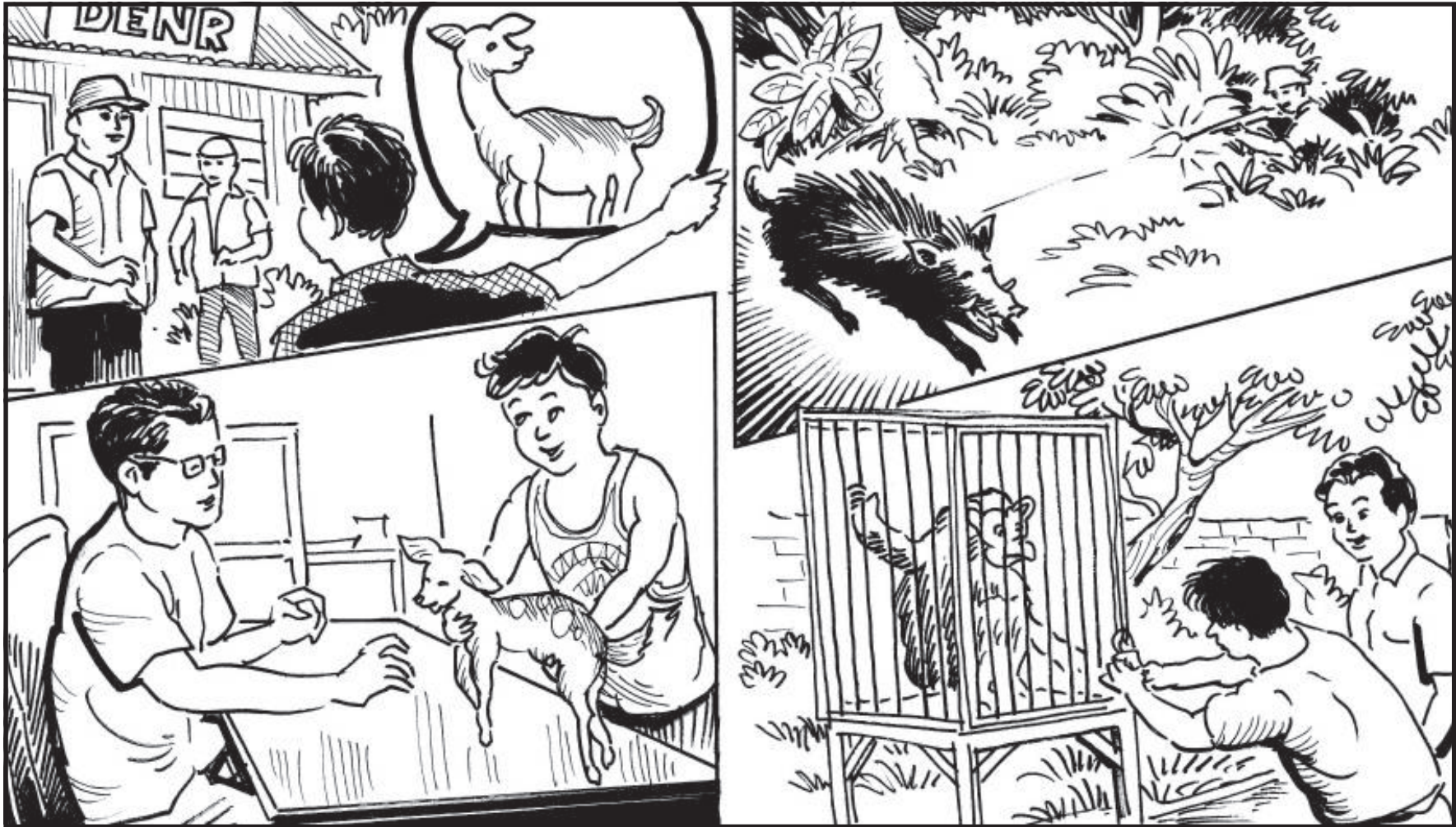
Paggamit ng dinamita

Paano ba dapat itapon ang mga basura?

Ano ang dapat gawin sa mga buhay-ilang na nangauubos na sa ating kagubatan?

Alin sa mga larawan ang makatutulong sa ating kapaligiran?

Pagtatanim ng puno sa bundok

Pagtotroso

Basahin Natin

Ang kaingin ay pagsusunog ng mga puno at damo sa lupang pagtataniman.

ka i ngin
ka i ngin
kaingin

pag su su nog
pag su su nog
pagsusunog

Nawawalan ng tirahan ang mga hayop sa bundok.

ti ra han
ti ra han
tirahan

bun dok
bun dok
bundok

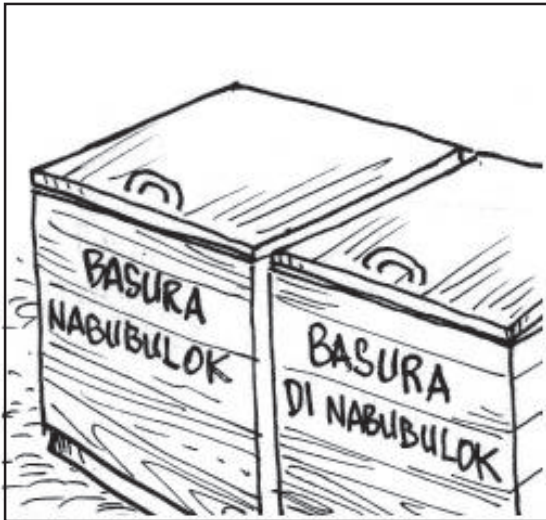

Ang maliliit na isda ay namamatay kapag gumagamit ng dinamita sa pangangisda.

ma li li it
m a l i l i i t
maliliit

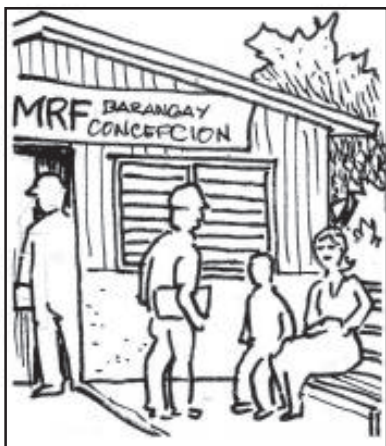
di na mi ta
d i n a m i t a
dinamita

Pagbukurin ang mga basura.

pag bu ku rin
p a g b u k u r i n
pagbukurin

ba su ra
b a s u r a
basura

Gumawa ng *Material Recovery Facilities* (MRF) sa bawat barangay.

gu ma wa
g u m a w a
gumawa

ba ran gay
b a r a n g a y
barangay

Magresiklo ng mga patapong bagay.

mag re sik lo
m a g r e s i k l o
magresiklo

pa ta pon
p a t a p o n
patapon

ba gay
b a g a y
bagay

Tandaan Natin

Mga gawain ng tao na nakaaapekto sa mga halaman at hayop:

- pagkakaingin o ang pagsunog ng mga tanim/punongkahoy
- paggamit ng dinamita sa pangangisda
- paghuli/pangangaso ng mga buhay-ilang na paubos na
- pagtatapon ng basura

Mga dapat gawin ng mga tao:

- magtanim ng puno/halaman.
- pagbubukod-bukod at pagreresiklo ng mga basura.
- ipagbigay-alam sa *Department of Environment and Natural Resources* kung may nakitang *endangered species*.
- gumamit ng lambat sa panghuhuli ng isda.

Subukin Natin

Isulat sa sagutang papel ang **K** sa kahon kung kanais-nais ang gawain at **DK** kung ito'y di kanais-nais.

Sulatin Natin

Bakatin sa sagutang papel.

kaingin kaingin kaingin kaingin

pagsusunog pagsusunog

tirahan tirahan tirahan

bundok bundok bundok

basura basura basura

pagbukurin pagbukurin

malilit malilit malilit malilit

gumawa gumawa gumawa

barangay barangay barangay

magresiklo magresiklo

dinamita dinamita

bagay bagay bagay

Gayahin sa sagutang papel.

kaingin

pagsunog

tirahan

bundok

basura

pagbukurin

dinamita

maliit

gumawa

barangay

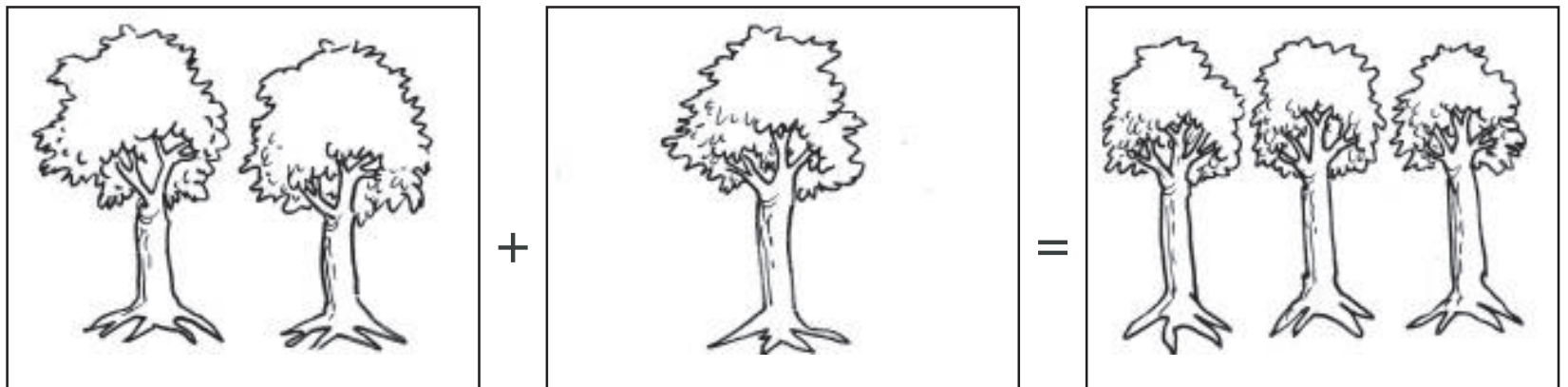
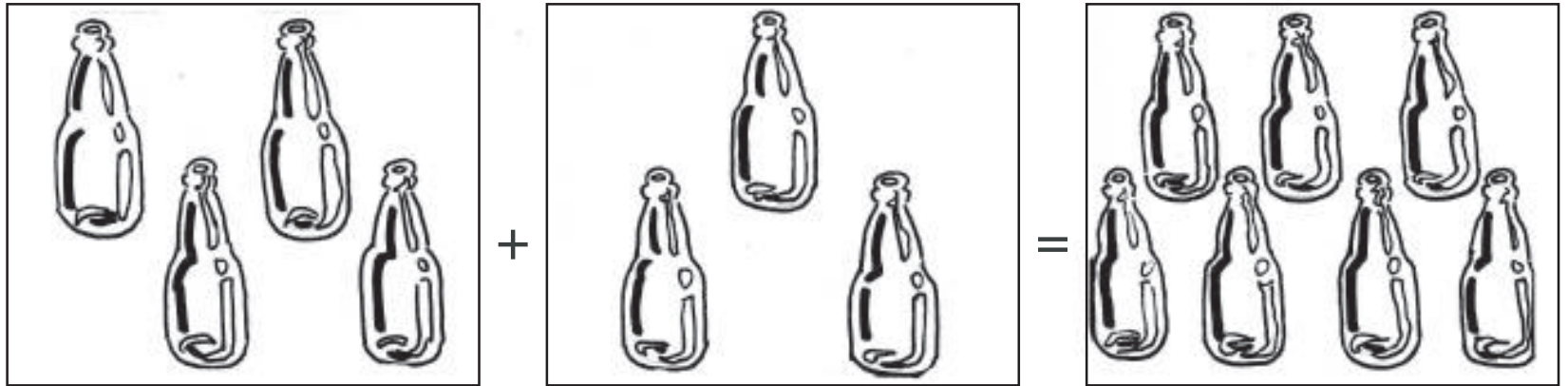
magresiklo

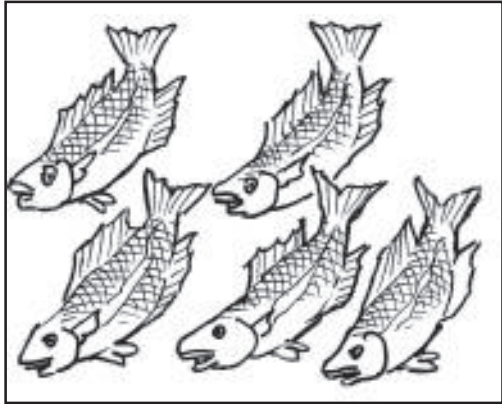

Kwentahin Natin

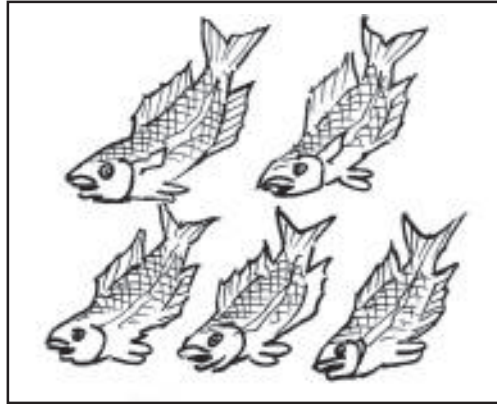
Pagdaragdag.

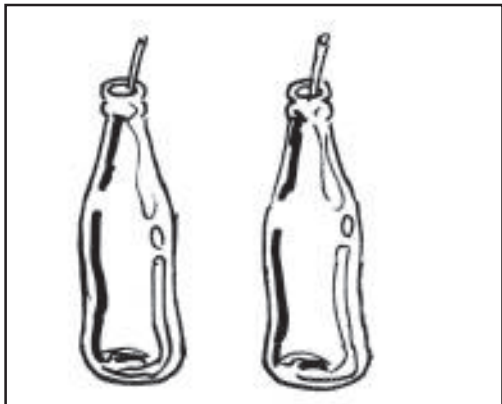
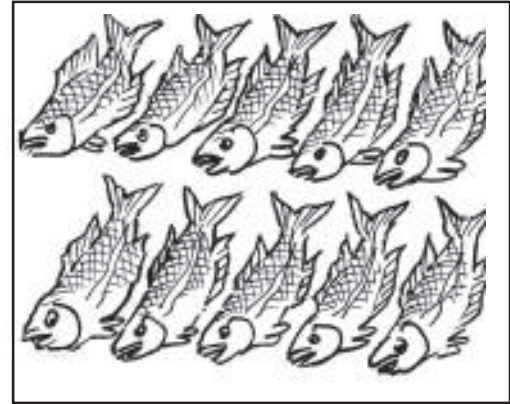

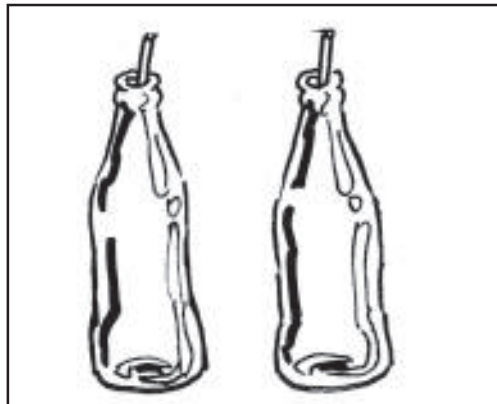
+

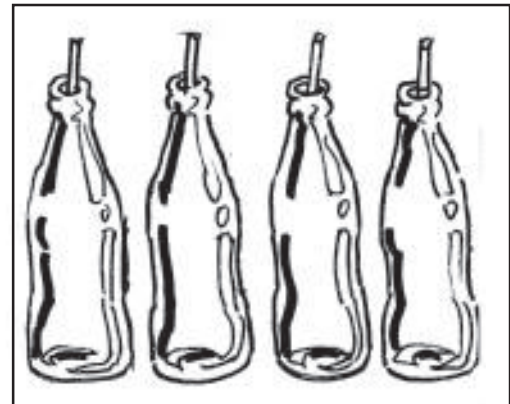
=

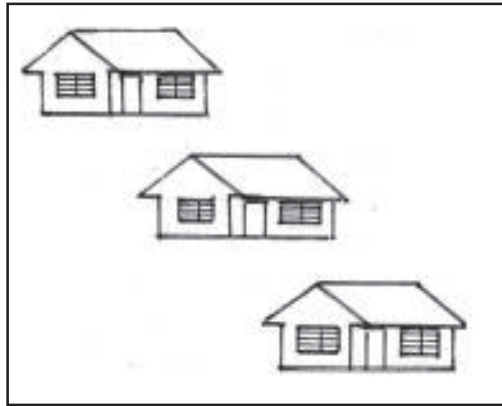

+

=

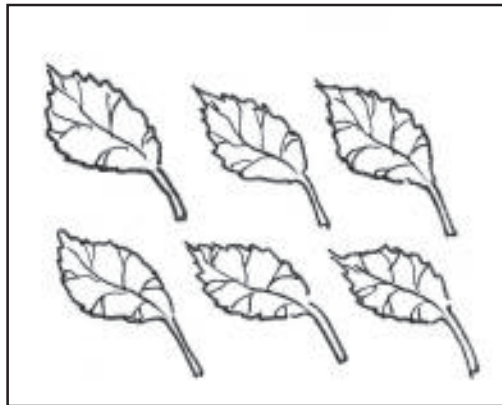

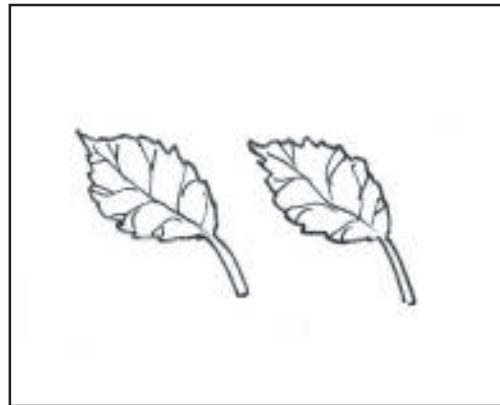
+

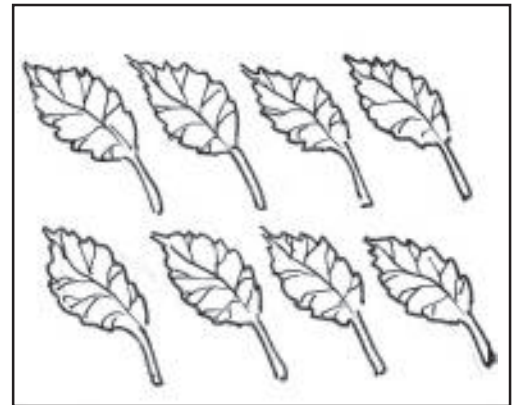
=

+

=

Subukin Natin

Isulat nang maayos at wasto sa sagutang papel ang mga salita.

1. kaingin

---

2. basura

---

3. tirahan

---

4. barangay

---

5. magresiklo

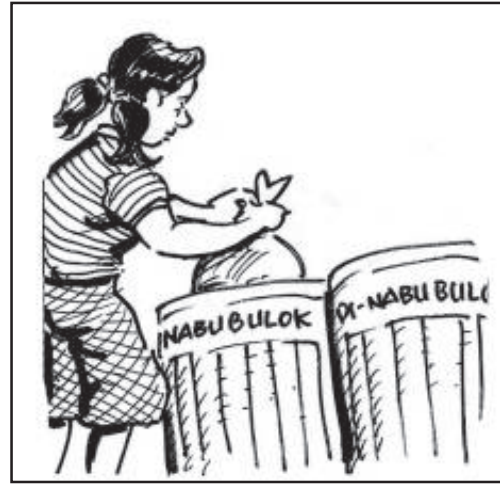
Alam mo na ba?

A. Isulat sa sagutang papel ang **K** kung kanais-nais ang gawain at **DK** kung di kanais-nais.

1.

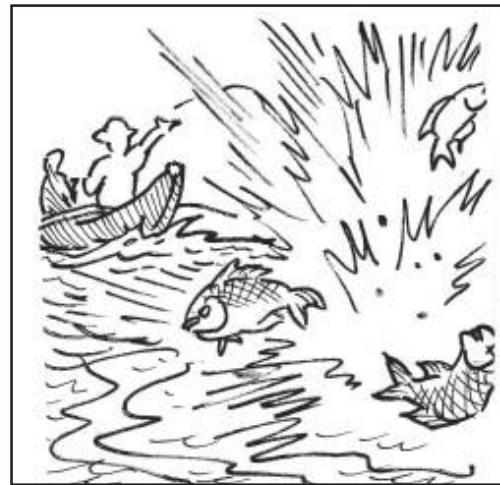
2.

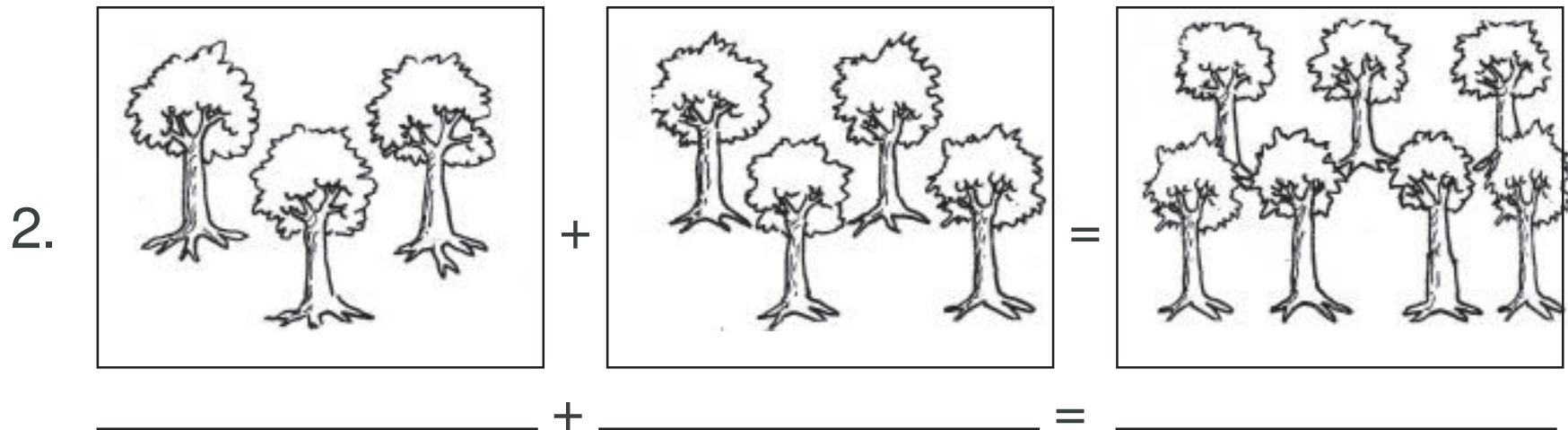
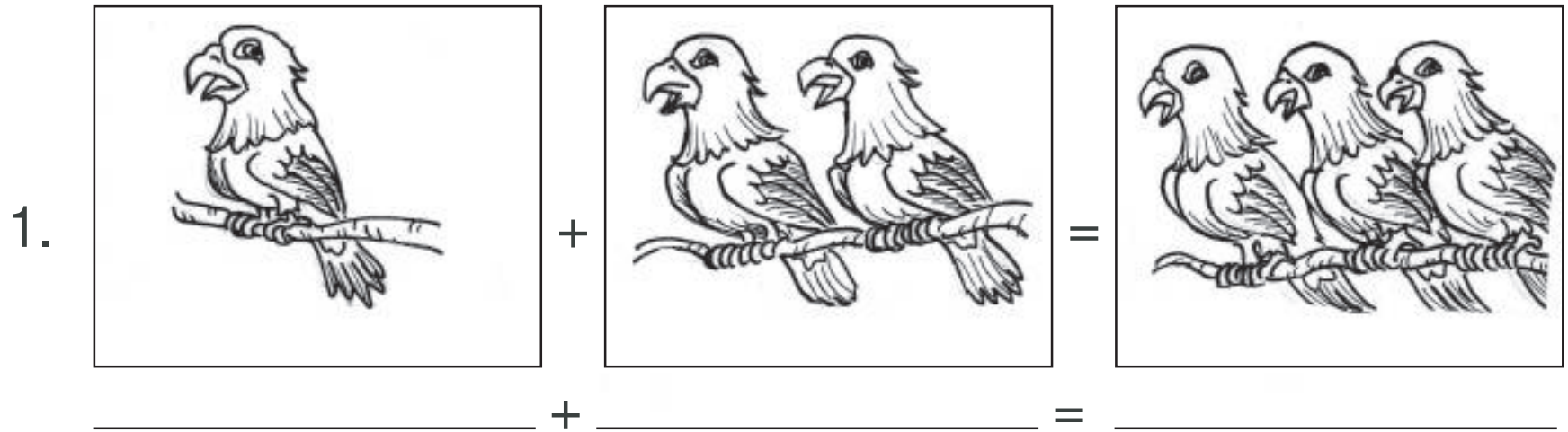
3.

4.

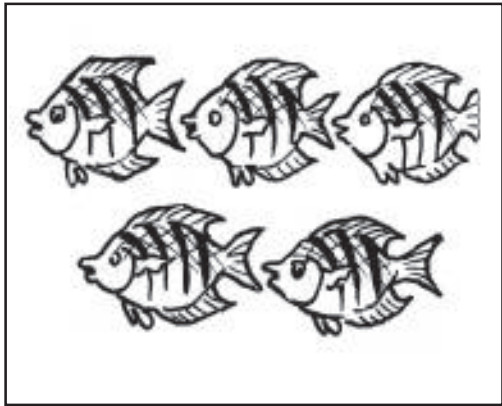

B. Isulat sa sagutang papel ang bilang ng mga nakalarawan.

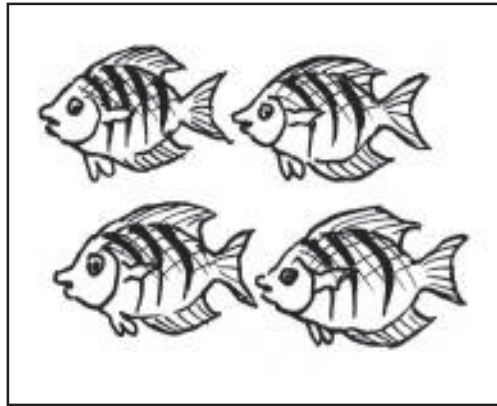

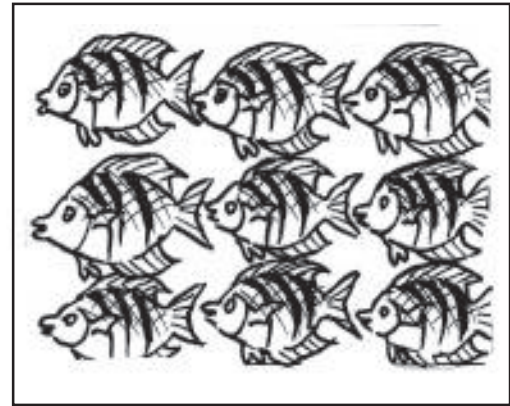
3.

+

=

_____ + _____ = _____

4.

+

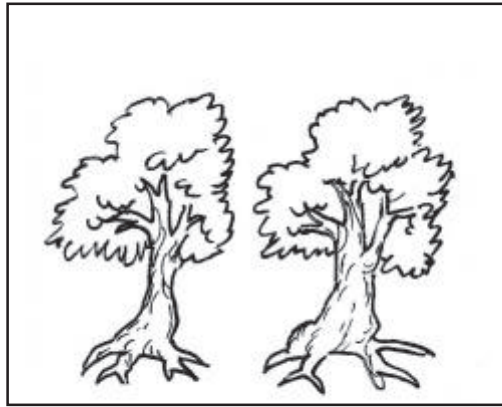

=

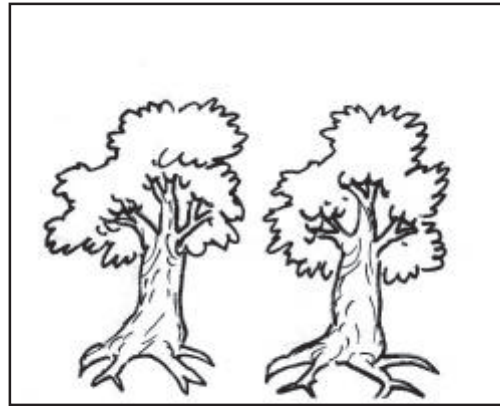

_____ + _____ = _____

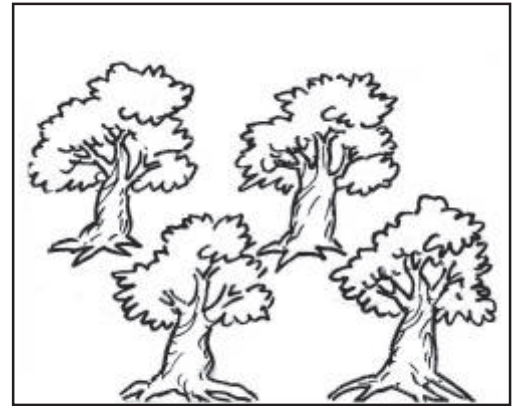
5.

+

=

_____

+

_____

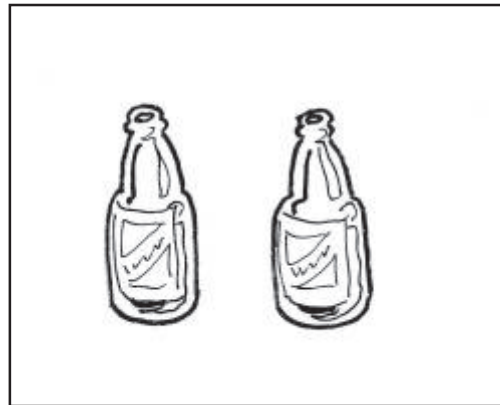
=

_____

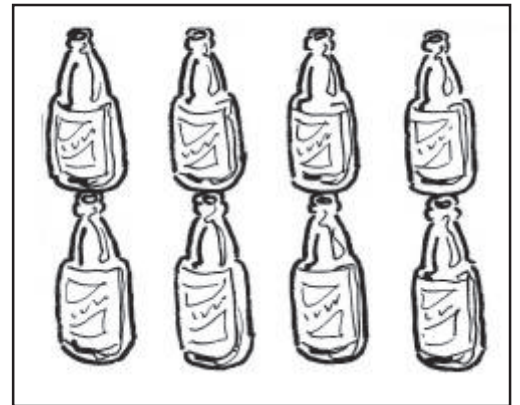
6.

+

=

_____

+

_____

=

_____

C. Pagdaragdag. Isulat sa patlang ang tamang sagot.

$$\begin{array}{r} 1. \quad 1 \\ + 2 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2. \quad 4 \\ + 1 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3. \quad 6 \\ + 3 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4. \quad 3 \\ + 2 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5. \quad 6 \\ + 4 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6. \quad 2 \\ + 5 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$